

عنوان مقاله:

شیوه داستان پردازی در سمک عیار

محل انتشار:

دوفصلنامه کهن نامه ادب پارسی، دوره 5، شماره 1 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

مریم ایرانمنش - دانشجوی دکتری ادبیات دانشگاه اصفهان

سیدمرتضی هاشمی - استادیار ادبیات دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

داستان سمک عیار از قصه های بلند عامیانه ایرانی اواخر قرن ششم هجری است. فرامرز بن خداداد بن عبدالله کاتب ارجانی، مولف آن، داستان سمک عیار را از قول شخصی به نام صدقه بن ابی القاسم شیرازی به شیوه سوم شخص نوشته است. زبان این اثر ساده و روان، جمله ها ساده و کوتاه و گاه بریده بریده، و قصه گو شیوه ایجاز را برگزیده است که همه آن ها از ویژگی های نثر گفتاری یا محاوره است. سمک عیار اثری حماسی تخیلی است و قهرمان آن مردی است عیارپیشه به نام سمک. سمک مظهر دلیری و جوانمردی است و در هوشیاری و تدبیر و طرح نقشه های زیرکانه بی نظیر است. به دلیل تخیلی بودن این اثر، شخصیت های داستان هم رفتار طبیعی دارند و هم ماوراء طبیعی. این خصیصه از ویژگی های قصه های عامیانه قدیمی است. گفتار (کتبی و شفاهی) در این داستان به صورت گفتار یک طرفه (مونولوگ) و دوطرفه (دیالوگ یا گفت و شنود) و به صورت پیام های شفاهی و نامه است. گفتار یک طرفه به شکل های تحسین، نفرین، سوگند، و ... دیده می شود و گفتارهای دوطرفه نیز موضوعاتی همچون اقرار، خواستگاری، و مشورت را دربر می گیرد. در این اثر، زمان و مکان فرضی و تصویری است و، به سبب هیجان انگیزتر جلوه دادن، راوی آن را به سرزمین های دور و افسانه ای منسوب می نماید. حوادث داستان، به ظاهر، در چین و ماچین و خاورکوه و هند رخ داده اند؛ شاید به این دلیل که به امرای زمان برنخورد. از نام مکان هایی چون دشت ماران، قلعه شاهک، مرغزار زعفران مشخص است که قصه ایرانی است. درون مایه فکری و اخلاقی و اجتماعی این اثر از لابه لای گفتار، کردار، و پندارها در خلال داستان های آن مشخص می شود.

کلمات کلیدی:

درون مایه، رمانس، سمک عیار، قصه عامیانه، نثر گفتاری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1386496>

